

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Connimbricensi Academia
Sacrarum Litterarum primarii Professoris Opvs, De Virtute
Et Statu Religionis**

Qvo Quid Contineatur, Index proximus indicabit

De Obligationibus Religiosorum ex Regula, Prælatione & subiectione
regulari provenientibus, De varietate Religionum tam in genere, quàm in
specie, De Religione Societatis Iesv in particulari

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1626

XI. De paupertate in communi Collegiorum Societatis, ac domus
probationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93501](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93501)

in toto hoc statu Societatis perfectus hic gradus paupertatis, quia illud incommodum accidentarium est, & perfectio, quæ inde resultat in toto corpore, & in primariis personis eius per se est, & principalis intentio.

XIII. Nec verò inde resultare potest detrimentum aliquis momenti circa ministeria, quæ Societas exercere potest & debet circa profectum animarum, quia in grauioribus populis decursu temporum profectus domus ædificari & sustentari poterunt, mediocres verò ordinariè indigent auxilio Collegiorum, aliis autem minutionibus oppidis per missiones inseruiendum est. Atque ita obiter etiam responsum est ad aliud incommodum, quod inferebatur de multiplicatione Collegiorum, in quibus multi profecti sustentantur. Fatemur enim Societatem profectam non posse uti bonis Collegiorum, aut domorum probationis, nisi in casibus in Bullis Pontificiis & constitutionibus expressis ut constat ex c. 1. Examinis §. 4. & 4. p. Const. c. 2. §. 5. & 6. p. Const. c. 2. §. 3. Casus autem excepti tres sunt: primò nisi in rebus minimis, nam hæc pro nihilo ducuntur, & ideo ad eximendos scrupulos eximuntur, ut dicitur in Declaratione dist. §. 3. lit. D. ubi exempla etiam ponuntur, quæ pro regula deferuire possunt ad similes casus iudicandos. Secundò excipiuntur profecti, qui senio confecti, aut infirmitate grauiati in vinea Domini laborare non possunt. hi enim ex concessione Iulij III. sua Bulla 2. possunt cum facultate Præpositi Generalis, vel alterius, cui ipse suas vices communicauerit in Collegiis habitare, & redditibus eorum ali. Tertia exceptio est si ipsi Collegiis necessarij sunt ad officia literarum, vel eorum gubernationem, & quia hæc vltima necessitas cuius varia exempla ponuntur in citato §. 5. in declarat. lit. E. moraliter deesse non potest, ut explicuimus n. precedenti. ideo mirandum non est, quod nunc de facto plures in Collegiis viuunt, non enim propter se, nec propter penuriam domorum profectarum, sed propter ipsa Collegia, & eorum ministeria. De quibus considerandum est, quantum per se instituta sint (ut c. sequenti n. 3. videbimus) ad conseruationem, & augmentum ipsius Societatis: tamen etiam ex speciali intentione esse ordinata ad beneficium reipublicæ, præsertim circa studia & exercitia literarum, quæ in domibus profectis fieri nullo modo poterant. Cum hoc autem munere necessariò debent esse coniuncta alia spiritualia ministeria: ut iuuentus non solum in literis, sed principalis in virtute educetur, hæc enim de causa in forma acceptandi Collegia dicitur, partem vnam Collegij debere esse ministeria templi, qualia sunt sacramenta ministrare, concionari, &c. Vnde vltèrius veluti consequutione quadam fit, ut hæc eadem spiritualia ministeria ad omnes proximos eiusdem oppidi, seu ciuitatis, in qua Collegium existit, imò etiam ad vicinos populos extendantur, quia charitas & institutum nostrum hoc exigit, & ita sit communiter ut in collegiis exerceantur ministeria, quæ profectarum domorum videntur propria, quia non sunt ita propria quin possint & debeant esse communia ipsis Collegiis, quando charitas & necessitas id postulet, atque etiam plerumque ea est ipsorum fundatorum intentio manifesta.

Primus casus quo profectus domus ædificari & sustentari poterunt.

Secundus.

Tertius.

Collegia ordinantur ad eam proximam bonam proximam.

Hanc formam facie approbat s. congr. can. 8.

tatem in communi obseruari: sunt enim quasi membra heterogenea vnius corporis organici. hæc ergo diuersitas, quoad hanc partem, & ratio eius explicanda superest. Et quia Collegia, & domus probationis, quoad hoc, eundem modum seruant ideo in Collegiis illum declarabimus: & si quid fuerit speciale in domibus probationis, id etiam obiter annotabimus.

Principio igitur supponendū est Collegia Societatis non propter paupertatem in communi, nec quoad bona mobilia, nec quoad redditus, & bona stabilia, sed esse illorum capacia, imò sine illis admitti, aut fundari non debere, quantum sufficiant ad moderatam sustentationem religiosorum in eo numero, qui pro qualitate, & ministerijs, ac religiosa disciplina vniuersiuique Collegij sint, iuxta intentionem Concilij Tridentini sess. 25. de Regularib. c. 3. constat autem hæc institutio Societatis quoad hanc partem ex constitutionibus eius, & Bullis Pontificiis: in Examine enim sic habetur c. 1. §. 4. *Habitas Societas Collegia, & domus probationis redditibus dotatas.* Et 4. p. c. 2. §. 5. & 6. p. c. 2. lit. A. & in Bullis Pauli III. & Iulij III. de cōfirmatione instituti, *Possumus (dicitur) habere in vniuersitatibus Collegium, seu Collegia habentia censum, redditus, seu possessiones vrbis, & necessitatibus studium applicandas.* Idem confirmat Gregorius XIII. in constitutione, *Ascendens Domino.*

Ratio autem huius diuersitatis faciliè reddi potest, applicando discursum ex D. Thoma additum in præcedenti cap. n. 5. Nam cum tria sint genera religionum, actuum scilicet, quoad externa, & corporalia opera misericordiæ sumptus aliquos requirentia, ut sunt hospitalitas, vel militia: & contemplatiuum tantum, & contemplatiuum secundum, ut sic dicam, id est, communicatiuum perfectionis erga proximos, Societas omisso primo genere, duo alia complectitur, in domibus quidem profectis tertium, & ideo in eis habet paupertatem illi generi vitæ accommodatam: in Collegiis autem, & domibus probationis aliquanto magis secundum religionis genus participat. Docuit autem D. Thomas, in religionibus, quæ contemplationi tantum vacant, accommodatam paupertatem esse quæ in communi bona stabilia, & redditus admittat: ergo hanc debuit Societas in his domibus & Collegiis obseruare. Quod autem in domibus probationis vitæ contemplatiuæ præcipuè vocetur, per se manifestum est, quia omnino sunt ad spirituales nostrorum institutionem, & exercitationem ordinata, & ideo in eis præcipuum studium est orationis, & contemplationis, & lectionis spiritualis & cōmunicationis verbi Dei, quæ ad ipsos religiosos excitandos, & instruendos conferat, non prætermissa exteriori actione, quæ ad eorundem profectum conferat. Circa proximos verò per se non occupantur, nam si aliquid concomitanter sit & quasi per redundantiam, id moraliter non consideratur.

De Collegiis verò posset aliquis dubitare, quia multum actionis circa proximos habere videntur, ut ad calcem præcedentis capitis attigimus. Retamen vera, principale eorum institutum in contemplatione versatur, quia omnis veritatis cognitio, aut inquisitio, quæ ad illuminationem circa veritatem ipsam ordinatur, sub contemplatione comprehenditur. hæc autē Collegia ad hoc præcipuè ordinantur, ut scholares circa veritatis cognitionem proficiant. Deinde est genus hoc contemplationis diuersum sit ab alia contemplatione merè spirituali, quæ non solum cognitione, sed etiam affectu erga Deum exercetur, tamen quantum ad præsens attrinet, eiusdem rationis est, & eadem de causa illud genus paupertatis postulat. Nam in vtroque maxime necessaria est animi quies, & carentia sollicitudinis.

St 2

dinis,

I. Affertio.

II.

Applicatur hæc D. Th. doctrina nonstantib.

III. Applicatur & Collegiis.

Vide Vgon. l. 3. dist. 15. & sequentibus.

C A P V T XII.

Ad quam paupertatem in communi Collegia Societatis, & domus probationis obligentur.

Quamuis ex Collegiis, & vtriusque domibus probationis, & profectis vnum corpus Societatis coalescat: nihilominus non eodem modo pauper Franc. Suar. de statu relig. Tom. IV.

dinis, & curae temporalium rerum: ergo etiam in Collegiis paupertas seruanda est vitae contemplatiuae accommodata. Et confirmatur, nam, ut experientia docet, nimia inopia solet impedire literarum studium, quemadmodum eleganter proposuit Alciatus Emblemate 120. & exposuit ibidem Claudius. Vnde in c. *exipanda*, de praebeendis dicitur. ubi sacerdotes nimiam temporalium rerum inopiam patiuntur, paucos esse literis eruditos, quemadmodum etiam indicauit Arist. 1. Metaph. c. 1. dum è contrarietate inuentionem attribuit Aegypti sacerdotibus, quia tempus non ponebant in quarendis alimentis. Et ob eam rationem in iure dispensatur cum clericis habentibus beneficium, ut pro tempore sufficiente, eorum redditus in studiis perciperet c. ult. de Magistris. ubi etiam statuitur, ut Praelati, & capitula Ecclesiarum aliquos ad studia destinent, quibus si proprii prouentus Ecclesiastici non sufficiant, ipsi necessaria subministrant. & in c. 1. & c. quia non nulli, eodem tit. remedia adhibentur quomodo subueniatur pauperibus, ne ob indigentiam ab studiis distraherentur, seu impediantur, & ob eandem causam in Conciliis magna prouidentia procuratur est, ut in Ecclesiis cathedralibus sint seminaria sufficientibus dotata redditibus, in quibus iuuenes, qui postea Ecclesiae possint inferuire, in pietate, & literis educantur, quod maxime commendauit Concilium Tridentinum. Sic ergo Collegia in Societate instituta sunt, ut essent quaedam seminaria Societatis professae quoad studia literarum simul eam pietate: & ideo merito prouisum est, ut sufficientes redditus ad vitam necessaria habere possent, ne earum rerum sollicitudo quiete ad studium necessariam impediret. Nam, ut rectè dicit Hugo de S. Victore lib. 5. Eruditionis didascalicae c. 5. tria sunt, quae studiis obesse solent, & negligentia, imprudentia, fortuna, & de prima (inquit) admonendus unusquisque est, de secunda instruendus, de tertia autem (ad quam paupertatem pertinere dicit) adiuuandus. Demum imple B. P. Ignatius experimento didicit, dum Lutetiae Parisiorum, aliisque per Hispaniam locis vacaret literis, non minimum sibi detrimentum in studiis creari ex mendicitate.

Vide Conc.
Tales. c. 13.
Et Aquil.
gran tempo.
re Ludouici
Pius 135.

Vide Boetii
de discip.
schol. c. 4.
Carthusi.
de doctrina
schol. art. 5.
Maffius l. 1.
de vita S.
Ignat. c. 19.

IV.
Obiectio
contra pro
ximè dicta.

Confirm.

V.
Obiectio po
sita in pri
mis rector
questur.

Deinde re
spondetur ad
mai. prop.

Dicit fortasse aliquis, huic studentium necessitati etiam potuisse sufficienter provideri elemosynis fidelium, & non maiori, sed minori sollicitudine: ergo in Collegiis etiam fuisset hic modus, tantquam melior, & magis proportionatus praefertendus. Consequentia clara est ex dictis, quia praecipua ratio eligendi hanc vel illam paupertatem, est maior animi quies, minorque temporalium sollicitudo. Minor autem probatur eadem ratione supra adducta ex D. Thoma in c. praecedenti n. 5. nam omnis sollicitudo vitari non potest, quia vel debet adhiberi in congregandis elemosynis, vel in administrandis propriis bonis: comparando autem has duas sollicitudines, dicebamus in domibus professis maiorem futuram esse illam, quae in administrandis propriis bonis poneretur: ergo idem dicendum est etiam in Collegiis: nam ratio sollicitudinis eadem est in utroque loco. Accedit quod cura diuitiarum impedit potius studia, quam iuuat, ut ex emplo Crastis Thebani docuit Hieron. ep. 13. ad Paulinum. Idemque tradit Seneca ep. 17. & 73. quem cum aliis ad hoc propositum adducit Rebuffus in tract. de Priuilegiis p. 2. requisito 9.

Respondetur eandem obiectionem fieri posse de quocumque monasterio vitam purè contemplatiuam proponente, atque adeo contra doctrinam D. Thomae. Quapropter in genere respondetur in his rebus moralibus, non vnam vel aliam tantum congruentiam, seu rationem spectandam esse, sed omnia simul, quae concurrunt. Vnde ad maiorem in obiectione sumptam respondetur, quamuis absolute possent Collegia ex elemosynis viuere, non tamen

fuisse conueniens tantum onus fidelibus imponere, alendi scilicet omnes scholares prius quam illis inseruiendis occupentur. Et fortasse hac ratione monachales ordines, qui per se ad ministeria erga proximos non ordinantur, paupertatem in comuni non profitentur, ne videlicet proximis, quibus externis saltem actionibus non inferuiunt, onerosi esse videantur. Accedit etiam (ut ad maiorem reuerentiam respondeamus) ob hanc eandem causam, maiorem reuerentiam, & sollicitudinem necessariam futuram fuisse ad sustentandos scholares, vel nouitios ex elemosynis, quam professas domos: quia, cum professi circa proximos omnino occupentur, faciles, & beneuolus eos inueniunt ad suas necessitates subleuandas, quod regulariter difficile fortasse esset: Collegiis, & domibus probationis per se spectatis, quatenus ad propriam educationem, perfectionem, & eruditionem ipsorum religiosorum ordinantur. Denique quamuis comparando sollicitudinem in cogerendis elemosynis, vel administrandis propriis bonis, possit esse prudentiale arbitrium, quae illarum maior sit, tamen consideranda etiam est proportio ad status, & munera personarum, nam actiones, seu distractiones, quae oriri solent ex possessione bonorum stabilium, magis improporionate sunt domibus professorum, quia ex se tales actiones, quales solent esse lites, locationes, &c. minus possunt proximis adificare, magisque vitari debent ab Euangelicis predicatoribus. E contrario vero, scholares non possunt, neque etiam debent ex vi sui status, aut muneris ita esse parati ad mendicandum, sicut professi: & ideo pensatis omnibus rationibus, magna praedicta, & proportione facta est partitio horum statuum quoad hoc genus paupertatis.

Ad confirmationem autem duo breuiter dicemus. Primum est, in Collegiis Societatis non pollelari superfluas diuitias, sed moderatas, quae ad scholarium sustentationem sufficiant, nec enim superflua diuitiarum censenda sunt, etiam si redditus magnos esse contingat: quia in hac re quantitas, non absolutè, sed respectu pensanda est, & ubi plures sunt redditus, non ideo habentur, ut religio commodius viuatur, quam religiosa moderatio possit, sed ut plures ad diuinum obsequium altur. Aliud est, diuitias, quae studia literarum impedire solent, esse priuatas, ac personales, nam tunc cura earum, in eandem personam cadere solet, eiq; adiungitur amor priuatus, & saepe etiam desiderium augendi illas: quae omnia sine dubio impediunt otium, & quietem ad literarum profectum necessariam. Hoc autem impedimentum omnino sublatum fore in scholaribus Societatis, per paupertatis votum superius explicatum. Habere autem necessarios redditus in communi nullum impedimentum afferre potest, sed leuamen, cum eorum administratio, & cura apud alios resideat.

Secundò principaliter dicendum est, Collegia Societatis teneri ad seruandum specialem modum paupertatis in administratione bonorum suorum. Hoc tenentur est certum ex Bullis Pontificiis, & constitutionibus Societatis. Et declaratur proponendo ea, in quibus hic peculiaris modus paupertatis consistit. Primum, quod est, quia administratio horum bonorum, non est priuata, sed publica, ac principaliter in ipsis Collegiis, sed in Societate professis per se, vel per Generalem suum, ita decernitur in Bullis Pontificiis Pauli III. & Iulij III. ibi, Retenta penes Propositum & Societatem, amodo gubernatione, seu seipsum super dicta Collegia, & infra, ut neque studentes dicti bonis abutantur, Societas in propriis usus conseruare possit; sed studentium necessitati subuenire. Idem habetur in Constitutionibus 4. p. cap. 2. §. 5. cum declaratione lit. C. & cap. 10. & p. 10. §. 3. Ratio autem huius institutionis, praeter eam, quae tangitur in Bullis Pontificiis, est, ut perfectia

subordinationem in tota Societate obseruetur; cum enim tota Societas verè sit vnum corpus, cuius non tantum domus professæ, sed etiam Collegia, & domus probationis membra sint; necessarium est vt omnia sint plene subiecta capiti, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, cum hæc solum propter spiritualia teneatur & gubernetur: Generalis autem est caput totius Societatis: ergo apud illum esse debet integra administratio Collegiorum, & bonorum omnium, quæ ad illa pertinent. Deinde hoc merito factum est, quia illa pars Societatis, quæ est in Collegiis, adhuc censetur esse, quasi in via, & in fieri: ideoque sub cura Societatis professæ existit: tamquam filius sub patre, vel potius tamquam pupillus sub tutore, qui licet dominium rerum suarum habeat, administratio est penes tutorem. Hinc eni factum etiam est, vt tota potestas gubernandi Societatem, quatenus in ipso corpore existit, tantum sit in Societate professæ, ita vt quoad eam partem quam habet de gubernatione, quæ fit per congregationem multorum, aristocratiam, & non democratiam participet. Denique cõsultum etiam in hoc est studendum quieti & otio, vt occasione temporalium nullo modo ab studiis distrahantur. Propter quod etiam contractæ scripturæ publicæ, & similia, quæ circa temporalia fieri solent in Societate, non sunt ab ipsis Collegialibus solenni ritu in vnum congregatis, quia non sunt nomine Collegii, sed nomine Praepositi Generalis, apud quem est hæc potestas, prout declaratur in 9. p. Conf. c. 3. §. 5. & 6. & specialiter confirmatum est à Gregorio XIII. in Bulla 13. quæ incipit, *Ex debito*.

VIII.
Oppositio

Dicitur verò aliquis hoc non rectè consentire cum his, quæ de ratione pauperatis in communi, quam Societas proficitur, iurâ diximus. Ideo enim professa Societas non admittit bona immobilia etiam in communi, quia eorum administratio sollicitudinem, & distractionem affert. Sed non minorè sollicitudinem affert administrare aliena bona, quam propria, imò quodammodo maiorem: tutor enim si conuenienter administrat bona pupilli, non minus sollicitus circa illa esse debet, quàm si essent propria; quamvis ergo hæc administratio non sit contra dictam pauperatē, videtur tamen esse contra finem pauperatis, & ideo perfectiōis pauperatis professæ repugnare. Respondetur in primis, si domus professæ haberent bona immobilia, fore vt in eis administrandis necessariò occuparentur exisdem professis ibidem commorantibus, ac propria ministeria exercentibus, sicque feret, vt simul vacarē spiritualibus, ac temporalibus, quod non posset nec eorum exultationem, & authoritatē minuire: at in Collegiis procuratores solum vacant temporalibus. Secundo respondetur dictum iam esse, non esse possibile omnem curam, & sollicitudinem temporalium bonorum vitare, & ideo in hoc genere illam religionem esse optimè institutam, quæ, confiderato suo fine & modo viuendi ad illū necessariū, vitur bonis temporalibus, quatenus minimam sollicitudinem afferant, possibilem scilicet moraliter in illo statu, non impediendi alia, quæ maioris momenti sunt. Societas autem ad finem suum indiget hac varietate membrorum, cum debita constitutione eorum in seipsis, & subordinatione eorū inter se. Ad hoc autem consequens necessariū fuit, vt aliqua cura, & sollicitudo Collegiorum in Societatem professam redundaret, & ideo vitari non debuit, alia verò sollicitudo, quæ in domibus professis fuisset, si haberent propria bona, sine vilo incommodo, imò seruata meliori proportionē, vitari potuit, & ideo non fit rectè argumentum ab vna ad aliam, maxime quòd magis impediret duplex administratio, quàm altera tantum. Deinde dicitur, administrationem hanc non esse tantæ sollicitudinis, vt

Franc. Suar. de statu relig. Tom. I V.

Societatem professam impedire, aut à suis ministris retrahere possint: nà per Rectores idoneos Collegia debent administrari, quibus tota cura proxime administrandi res temporales Collegiorum demandanda est, cuius ipsi debeant Generali, vel cui ipse iunxerit, rationem reddere, vt in eodem loco constitutionum dicitur: hoc autem sine magna sollicitudine, vel distraktionem fieri potest. Denique cum hæc administratio nullo modo conuertatur in proprium, ac priuatum commodum, sed ex charitate fiat propter bonum commune, & propter finem perfectionis, si religiose, vt debet, suscipiatur, non multum impedit etiam illos, per quos proxime exercetur.

Tertio dicendum est Collegia Societatis priuari aliquibus modis acquirendi temporales redditus, vel lucra, quod etiam ad quandam modum paupertatis spectat. Possunt autem hæc ad duo capita reuocari, in quibus cum domibus professis conueniunt. Primum est quod incapacia sunt hereditatis saltem quoad hoc, ut ipso iure succedant religiosis in eis profitentibus, seu vota Societatis emittentibus, prout aliæ religiones, quæ bona habent in cõmunis, succedere solent, ut dictum est. Hoc cõstat ex superioribus dictis in c. 5. de modo quo nouit, vel scholares possunt bona, quæ prius habebant, distribuere, & ex Bulla Gregorij XIII. *Affertur Domino*. ubi etiam ratio huius institutionis declarata est, præcipue enim fuisse videtur, ut in recipiendis religiosis ad Societatem, nulla diuitiarum ratio, sed aptitudinis, & capacitatis persona ad finem, & ministeria Societatis haberetur. Item, ut proximorum perturbatio, quoad fieri posset, tolleretur, ac denique ne religio minus libera redderetur respectu religiosi, si opus esset pueniendi, ac dimittendi.

Secundum caput est, quod introitur, vel occasione, seu speciali obligatione ad spiritualia opera redditus aut elemosinas, non admittant. Huc spectat, quod nec curam animarum, nec obligationes ad Missas celebrandas, neque alia huiusmodi admittere possunt, vt dicitur 4. p. Confit. cap. 2. §. 4. & ratio additur. Quia hæc studijs distrahare admodum, & ea quæ in illis ad diuinum obsequium queruntur, impedire solent. Additur tamen in declaratione non sit. B. limitatio de exiguis obligationibus, quæ nec curam animarum petunt & perexiguam distractionem, vel occupationem afferunt: nam hæc in Collegijs suscipi possunt, quamuis in domibus professus non possint, quia illa non sunt capaces reddituum sicut sunt Collegia, quæ proinde alia oneralectionum suscipere possunt; & ideo fit hæc exigua onera alioqui ex parte distractionis, vel occupationis non impediunt, nec fini, nec paupertati eorum repugnabunt. Propter eadem autem impedimentaitanda in Ecclesijs Societatis, nec funera, seu funeralia stipendia, nec capellaniam, annuaria, & similia possunt. Vnde Gregorius XIII. in sua Bulla 10. quæ incipit, *Saluasor*, hinc rationem sumptis concedendi priuilegium adificandi intra Cannas, quia ex hoc multum fore præiudicium in alios religionis redundat: *eo quod propter diuersam functionem & institutis rationem Societas nec chori viam habet, nec ad funerales officios accedit, nec difinctorum funera recipiatur: nullas sicut Missarum vel sepulchralia stipendia, nullas sepulchrorum, vel capellaniarum fundationes, nullas denique proferas elemosynas, quæ ad quoduis ipsius Societatis ministerium, vel opus diriguntur, introitur, admittit.* In his ergo omnibus conueniunt Collegia cum Societate professæ. Et eorum ratio ex dictis in cap. 7. petenda est: & vltra ibi dicta, omnia eo tendunt, vt scholares quietius possint suis literis, & profectui vacare. Ex eo item principio, quod Societas pro ministerijs spiritualibus stipendia non recipi, fit vt non solum in Ecclesijs domorum, verum etiam Collegiorum, effi-

Sf 3 non

IX.

3. *Affer. ex-
plicans, e-
ndum in quo
eadem pau-
perias consi-
stet*
*Primum in
quo assertio
verificatur.*

х.

*Secundum
in quo veri-
ficatur mul-
tiplicata.*

*In hoc secti-
do nonnihil
discrepant
Collegia à
domibus
professis.*

Vide Con-
greg. 1 can. 8.
¶ 10.

non possint arcæ publicè expositæ ad colligendas elemosynas, ut statuitur in 6. p. Constit. c. 2. §. 8. ubi licet videatur esse sermo de domibus professis, nam de illis in eo capite præcipue agitur: tamen & praxis & totius Societatis sensus est, ut de omnibus intelligatur. Et ideo in canon. 2. §. 2. Congregationis absolute dicitur: *Non sit arcula in nostris Ecclesiis pro elemosynis accipiendis*. Et additur, *non solum pro nobis*. quod omnino necessarium est: sed neque etiam pro aliis esse permittendam, propter omnem speciem auaritiæ vitandam, sicut etiam in Congregatione prima canon. 70. dictum fuerat non expedire in nostris Ecclesiis admitti capellanas, etiam pro clericis secularibus, quos nostri eligant, scilicet propter tollendam omnem occasionem, & speciem ambitionis, aut lucri. Et eadem ratione amputatur etiam à Collegiis omnes modi acquirendi aliquid intuitu spiritualium rerum, vel oblationum, quæ in Ecclesiis fieri solent, osculando reliquias, vel crucem, &c. de quibus videri potest in simili Corduba in expositione suæ regulæ cap. 4. quæst. 12.

XI.
4. Affertur ex-
plicans ter-
tium.

Tandem prohibentur Collegia etiam elemosynas quasunque accipere, quando sufficientes habent redditus ad duodecim scholasticos alendos, præter præceptores, sub quibus illi etiam intelligi debent, qui ad regimen Collegij, & scholarum, & ad temporalia ministeria necessarij sunt: ut habetur 4. p. Constit. c. 2. §. ult. Quia verò interdum potest expedire ad maius Dei obsequium, vel plures studentes alere, vel numerum præceptorum augere, vel aliquos etiam operarios pro spiritualibus ministeriis adiungere, ad excipiendas præsertim scholasticorum externorum confessiones, &c. ideo sæpe circa hoc esse potest extensio aliqua, vel declaratio necessaria, quæ Generali commissa est in 3. Congregatione canon. 7. Et præterea existimo obligationem illius constitutionis non excedere debitum perfectionis, nec per se esse ad culpam, quia non continet propriam materiam paupertatis, si receptio, vel petitio elemosynæ ab ipso superiore, vel ex facultate eius fiat. Ipse autem si debitum ordinem in hoc excedat, aget quidem imperfectè contra regulam, non tamen contra votum. Et idem censeo de alijs consilijs, seu regulis, quæ in hac materia in Societate dantur, ut de modo petendi elemosynas, vel illas impetrandi habetur p. 6. Constit. c. 2. §. 10. & 2. Congregatione generali canon. 22. illa enim omnia ad maiorem ædificationem spectant, non propriè ad paupertatis materiam, quamvis ad illam perfectius conservandam conferre possint.

C A P V T XII.

Utrum ex voto obedientiæ obligari possint religiosi Societatis, in quacunque honesta materia.

i.
Quoniam
hic agendum
de obedientia.

DE voto obedientiæ, quantum spectat ad modum ipsius voti simplicis, vel solennis. nihil speciale hic dicendum occurrit, nam quæ dicta sunt in alijs votis, hic applicanda sunt. Solum ergo superest, ut si ex parte materiæ huius voti, aliquid habeat Societas speciale præter illud, quod de statu religioso superiori tomo in genere dictum est, à nobis explicetur. Aduerto autem, hic non esse sermonem de speciali voto obedientiæ ad missiones, quod professi emittunt: de hoc enim infra lib. 6. cap. 4. dicemus: sed solum de generali voto obedientiæ, in quo æquales sunt omnes religiosi Societatis, in quocunque gradu eius existant: & ideo licet de votis scholasticorum hic specialiter disseramus, de omnibus consequenter dicendum est, si-

cut de paupertate fecimus. Duo autem hic consideranda occurrunt, scilicet, quid in rigore possit cadere sub præceptum in hac materia, & quid sub consilio. Quæ duo licet omnibus religionibus generalia videantur, solum à nobis explicanda sunt, quatenus in Societate habent specialem determinationem aut usum. Primum quidem in præsentibus cap. Secundum verò in sequentibus usque ad 15.

Quoniam verò obligatio non potest ex præcepto oriri, nisi sit potestas in præcipiente: ideo in hac materia supponendum est primò, in prælati Societatis esse veram ac legitimam potestatem præcipiendi subditis. Hoc satis constat ex tractatu in superioribus lib. 1. cap. 1. ubi ostensum est, hanc esse veram religionem à Summis Pontificibus approbatam; vera enim religio sine hac potestate consistere non potest, ut etiam tomo præcedenti tractatum est. Diximus etiam in prælo religionis duplicem esse potestatem, iuxta præsentem Ecclesiæ institutionem; Vna est dominativa, quam acquirit prælatus ex vi professionis religiosæ, quatenus traditionem voto obedientiæ confirmatam includit. Nam licet dominium illud immediatè pertineat ad totum corpus religionis, administratio autem, & usus eius superiori commissa sunt per electionem ipsius religionis, per quemcunque alij legitimum modum constituendi aliquem in Superiorem in tali religione ordinatum, & per Sedem Apostolicam confirmatum. Alia potestas est iurisdictionis, quam habent Prælati religionis à Sede Apostolica, & per se est spiritualis virtute continens etiam temporalem, quatenus includit potestatem iudicariam & coercivam.

Has ergo duas potestates habet etiam Societatis prælatus. De prima aliquid in superioribus diximus lib. 3. c. 4. n. 14. cum ostendimus Societatem acquirere verum, ac proprium ius in scholares, qui ei tradunt per tria vota substantialia religionis. Unde à fortiori sequitur idem esse de professis, & de adiutoribus. Deinde hac potestas nascitur radicaliter ex ipsis subditis: requirit autem acceptationem auctoritatè Apostolicam factam. Verumque autem in Societate interuenit: est ergo in ipsa Societate hoc dominium, quod ipsa per electionem transfert, quoad administrationem, in Præpositum Generalem, à quo ad alios superiores potestas emanat. Nam cum hic modus communicationis in constitutionibus Societatis à Sede Apostolica approbatus continetur, etiam modus ille comunicandi hanc potestatem, confirmatus est, & consequenter est effectus, ut habeat effectum. De altera potestate iurisdictionis constat ex Bullis Põificijs, per quas hæc religio à iurisdictione omnium ordinarij exempta est, & consequenter potestatem accipit ab ipso Summo Pontifice ad se gubernandum; ergo & competentem iurisdictionem immediatam, sine qua non posset convenienter gubernari. Est autem hæc potestas primò & per se in ipso Generali, eo ipso quod ritè electus est, propter eandem rationem, quæ supra facta est. Nam eo ipso quod eligitur modo ab ipso Pontifice approbato, datur ei plena iurisdictionis ex voluntate eiusdem Pontificis, quamvis mediate ipsa religio conferatur. Quæ omnia eadem proportionem in Societate locum habent, quæ in alijs religionibus, quatenus in communi ratione religionis conveniunt, & circa illa explicata suo loco sunt. Solum in gradu, seu quantitate iurisdictionis, vel in modo obtinendi, seu applicandi illam, potest esse diversitas, quæ ex proprijs constitutionibus, & privilegijs attendenda est, & infra in lib. 10. tractando de Superioribus Societatis, quid illi in hoc genere proprium sit, explicabimus.

Ex his ergo principijs colligitur, duplici titulo posse Prælatos Societatis sicut & aliarum religionum